

Rideg világ

Equals – amerikai, 2016. Rendezte: Drake Doremus. Szereplők: Kristen Stewart, Nicholas Hoult, Guy Pearce. Forgalmazó: Pro Video. 102 perc.

Aligha van olyan pszichiáter, aki ne álmodott volna a modern élet egyik legmakacsabb lelki nyavalyája, a szorongás elleni gyógymód feltalálásáról. Pedig a szorongás megszüntetése – legalábbis papíron – nem túlságosan nehéz, csupán az érzelmeket kell hozzá maradtalanul kiradírozni az emberek életéből. Ez a *Rideg világ* alapszituációja: a perfekt társadalomban megvalósul az érzelmek kiiktatása és az emberi interakciók teljes racionalizálása, az elidegenedés pedig olyan fokú, amilyenről még a XX. század legelborultabb egzisztencialistái sem (rém)álmodtak. A *Rideg világ* falanszteruniverzuma éppen úgy működik, mint az összes eszement utópia (maradjon bár meg ideológusok vagy művészek képzeletében, netán váljék véresen komoly valósággá): a hatalmasok úgy egyenlősítik a társadalom tagjait, hogy közben eltárgyasítják őket.

A „klasszikus” modern filmben még az beteg, aki nem érez (Antonioni vagy *Az édes élet* Fellinije volt a téma nagy poétája), a kortárs szcéna disztópiájában viszont az beteg, aki érez. Drake Doremus rendező a nagy modernista direktorokkal szemben nem az érzelme betegségről beszél, hanem arról, amikor az érzelem maga: betegség, akár a rák vagy a nátha, és ebben a világban játszhat le egy klasszicizáló és lassan bontakozó, még a valóban váratlan fordulatai nyomán is csak alig felgyorsuló szerelmi históriát.

A *Rideg világban* ugyanis a szerelem „betegsége” jelenti a lázadás egyetlen formáját. Csak hogy a szerelem – mivel lebukás veszélye fenyegeti – rögtön félelmeket is generál.

A homár

The Lobster – görög–angol–ír–holland–francia, 2015. Rendezte: Jorgosz Lantimosz. Szereplők: Colin Farrell, Rachel Weisz, John C. Reilly. Forgalmazó: Sony Pictures Home Entertainment. 118 perc.

Ahírhedt stanfordi börtönkísérletről elhíresült amerikai szociálpszichológus, Philip Zimbardo szerint a férfiak, így a férfi–nő párkapcsolatok hanyatlásnak indultak a XXI. században többek között a videójátékok és pornófilmek túlzott fogyasztása miatt. A fesztiváldíjakkal elhalmozott görög szerző, Jorgosz Lantimosz (*Kutyafog, Alpok*) legújabb szatírája, *A homár* premisszája is az, hogy a nem is olyan távoli jövőben az emberek nem tudnak vagy akarnak egymással kontaktusba kerülni, ami vesztélybe sodorja a gazdaságot is. Így a harmincas-negyvenes éveikben járó szingliket arra kényszeríti a hatalom, hogy 45 napon belül találjanak maguknak párt, ellenben súlyos büntetésben részesülnek.

A zárkózott Davidet nemrég hagyta el felesége, ám szinte azonnal kapja is a visszautasít-

hatatlan ajánlatot: egy luxusoteltelben új arát találhat magának. Azonban a bizarr szállodában a „nagytestvér” mindent kontrollál. Davidet például speciális ruhába öltöztetik, melynek övéhez hozzábilincselik jobb kezét, megelőzendő a férfi esetleges önkielégítő akcióit, hogy inkább a hotelben lakó szociofób vagy pszichopata nővel próbálkozzon. Riasztó egyéjszakás kalandja után Davidnek elege lesz, és megszökik a Magányosoknak nevezett lázadókhoz, akiknél viszont éppen szerelembe esni tilos, jöllehet, a szerencsétlen férfi itt találja meg szíve választottját.

Jorgosz Lantimosz egyedi hangulatú és kompromisszummentes szatírája Spike Jonze hasonló témával foglalkozó *A nő* című alkotásának tökéletes antitézise. *A homárban* az igaz szerelem Jonze romantikus sci-fijével ellentétben minden szinten elérhetetlen a „civilizált” világot átszövő értelmetlen normák és az emberi reprodukciót megszállottan erőltető abszurd diktatúra miatt. *A homár* rideg, szatirikus parabola jelenünkről, és mintegy elmentmond Philip Zimbardónak, hiszen állítása szerint nem a túl sok pornófilmmzés vagy a

videójátékok, hanem az ideológiák zúzzák szét az őszinte emberi érzelmeket és a társas kapcsolatokat: a hotelben a „megházasodsz vagy meghalsz” rögeszméjével, a Magányosoknál pedig a „megöllek, ha megházasodsz” agyrémmel gátolják a dolgok természetes folyását.

A lassú, naturalista stílusban előadott *A homár* nem kínál megoldást, csak kérdéseket tesz fel a közeljövővel kapcsolatban, és szélsőséges módon távolságot tart szereplőitől. Így Jorgosz Lantimosz műve nem mindenkinek ajánlott, az amorális és passzív Daviden kívül csak szánalmas vagy szadista karakterekkel találkozhat az azonosulásra alkalmas hős után kutató néző. *A homár* maró gúnnyal és felkavaró szituációk bemutatásával helyezi a befogadót külső perspektívába, hogy egyaránt szembesítse korunk emberét a személyközi kapcsolatok rendellenességeivel és ezzel összefüggésben egy lehetséges, eljövendő diktatúra rémképével.

Extrák: Jorgosz Lantimosz és a színészek kötetlen beszélgetése *A homárban* megjelenő szexuális és társadalmi témákról.

BENKE ATTILA

Doremus a szorongásmentes szenvedélynélküliség és a szorongásos érzelmek világa közötti két hősét, ekképpen hatalmas téttel indítja művét, akkorával, amekkorát sokat próbált midcult-mesterek is nehezen bírnának el. Sajnos neki is beleszeret a dereka, így a játékidő középső harmadában filmje veszít az erejéből. Bármekkora rutinja is van a rendezőnek a melodramaműfajban (*Őrületen hiányzol, Kísértés*), a nagy érzelmi intenzitású pillanatokkal nehezebben boldogul, és az összeboronálódott szerelmekek jelenetei kevésbé érdekesek, mint azok, melyekben csak vágyakoznak egymásra.

Ezzel együtt a *Rideg világ* a kortárs sci-fi-melodramák reprezentánsa, olyan filmek kistestvére, mint az *Ex Machina*, *A homár* vagy az *Érkezés*. És nem csak a témája, a kivitelezése is csigázó: fapados sci-fi, de alig látszik rajta. A tárgyi világa ugyan kevés érdekességgel szolgál, a látványépítése viszont végig impresszív. Természeti képek kizárólag kurta pillanatokra tűnnek fel, a film hangulatát alapvetően meghatározó – zölddel diszkréten színezett vagy mészfelhőre fakított – high-tech milió izgalmasan üres és steril. A külsőben az *Édes élet* és a *Napfogyatkozás* kihalt mester-

séges tereinek emléke kísért, a színészek minimálgesztusokra csupaszított játéka pedig már-már Bresson modelljeit idézi.

Extrák: Nincsenek.

PÁPAI ZSOLT

Popsztár: Soha ne állj le (a soha le nem állással)!

Popstar: Never Stop Never Stopping – amerikai, 2016. Rendezte: Akiva Schaffer és Jorma Taccone. Szereplők: Andy Samberg, Jorma Taccone, Akiva Schaffer. Forgalmazó: GHE-Bontonfilm. 87 perc.

Bár a kritikák rendre a Justin Bieber-generáció *Spinal Tap*-jeként emlegetik, ami a nyolcvanas évek glam rockja helyett a 2010-es évek nem kevésbé nevenséges popzenéjét figuráza ki, a *Popsztár* sokkal inkább a *Braindead* című, a testrablás sci-fit a politikai szatírával elegyítő sorozattal rokon. Persze nem a téma vagy a stílus állítja őket párhuzamba, hanem az alkotók dilemmája: hogyan parodizáljuk a valóságot, amikor a valóság már önmaga karikatúrájává vált? A *Braindead* az amerikai választási kampány mögött nem az emberi hülyeség és cinizmus, hanem agyevő úrbogarak munkáját sejtí meg, de a megzabált agyú és ezért radikalizálódó politikusoknak

sincsenek felháborítóbb hűzása, mint a valódiaknak. Donald Trumpnál pedig csak Justin Bieberre nehezebb rátröfölni, aki az Anne Frank Múzeum vendégkönyvébe azt írta, „Anne nagyszerű lány volt. Remélhetőleg *belieber* lett volna belőle.” [Így hívja az énekes a rajongóit.] Lehet olyan poént írni, ami ennél többet árulna el a tiniidol iskolázottságáról és kulturális érzékenységéről? Egyáltalán: mit ér a szarós vicc, amivel a *Popsztár*ban erre reagálnak, ilyen tömörségű tragikomédia árnyékában?

Nyilván semmit, de ettől még jó film a *Popsztár*, mert az alkotók hamar rájönnek, hogy nincs értelme Justin Biebert parodizálni (ezt a feladatot elvégzi a narcisztikus autotune-sztár maga), és inkább a celebházasságokkal, a múmacsó rapzenével, vagy éppen a legutóbbi albumát iPhone-okra kérdezés nélkül rátöltő U2-val viccelődnek. A film minden rétegének élvezetéhez sajnos elengedhetetlen a kortárs popzene ismerete, de a *Popsztár* akkor igazán humoros, amikor nem hírességeket, hanem jelenségeket parodizál. A szoftpornóként előadott, a szexről mégis virágnyelven beszélő szerelmes popdalokat (amik nem várt politikai gellert kapnak a nettó zseniális *Fuck Bin Ladenben*), a reality tévékultúrát, vagy épp azt, ahogy a fehér előadók évtizedek óta új-

rahasznosítják az afro-amerikai zenéket (erre reflektál, hogy csak híres fekete előadók, Mos, 50 Cent, Usher nyilatkoznak arról, hogyan változtatta meg életüket a filmbeli fehér rapzene, a *Style Boyz*). A történet ugyan az emelkedés-bukás-emelkedés bejáratott narratíváját követi, de a kiszámítható fordulatokért kárpótolnak a tökéletes popslágerek, amiket összehozott a film rendező, író és a főszerepeket eljátszó Lonely Island humoristatrió. Andy Samberg, Jorma Taccone és Akiva Schaffer a *Saturday Night Live*-ban fejlesztették tökélyre a zenes karikatúrarajzolást, és egész estés filmjük csúcspontjait is ezek a pimasz (és pimaszul ragadós) dalok adják, amikben nemcsak azt sikerül megmutatniuk, milyen röhejes, de azt is, milyen szórakoztató tud lenni a popzene.

Extrák: előzetes.

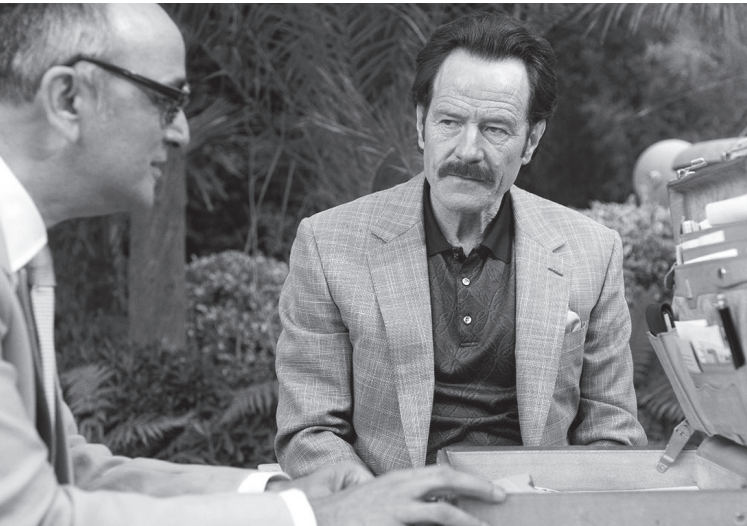
SOÓS TAMÁS DÉNES

Beépülve – Az Escobar-ügy

The Infiltrator – amerikai, 2016. Rendezte: Brad Furman. Szereplők: Bryan Cranston, John Leguizamo, Diane Kruger. Forgalmazó: Budapest Film. 127 perc.

Robert Mazur, az amerikai Rámhivatal ügynöke a nyolcvanas években mélyen beépült a kolumbiai drokartellek és az általuk vezérelt magánbankok

működtette pénzmosó-paradicsomba, s Bob Musella fedőnéven aláaknázza a kiterjedt bűnszervezetet, számos alvilági oligarchát juttatva rács mögé. E szenzációs leleplezés krónikája a *Beépülve – Az Escobar-ügy*.

Brad Furman friss rendezése adós marad a hiteles miliórajzzal (olyan zeneszámok is megszólalnak a hangsávon, melyek még meg sem jelentek 1985-ben, amikor a cselekmény játszódik), és meglehetősen rugalmasan kezeli a tényeket (elhallgatja például, hogy Mazur mellett számos más ügynök is dolgozott az ügyön). Utóbbi azonban bocsánatos bűn, hiszen éppen a fiktív cselekményelemek a film csúcsmomentumai, különösen azok az anekdotikus epizódok, melyek azt hivatottak megvilágítani, hogy miként deformálja a főhős személyiségét a nem épp veszélytelen kettős játszma (az éttermi jelenet, melyben Mazurból neje szeme láttára előtör a fehérgalléros pszichopata, sziporkázó írói lelemény). Ilyenekből viszont sajnos relatíve kevés akad, és a legnagyobb pillanat (a fergegetes nyitány vagy a rendhagyó vuduszertartás szcénája) inkább spontán ötletek eredményei, érdemben nem sokat adnak hozzá a szűzéhez. A cselekményszer-

kezet egyébként sem eléggé letisztult, Furmant és forgatókönyvíróját gyakran elragadja a szertelen adomázó kedv: jórészt hanyagul egymáshoz illesztett, ámde színes mozaikokból építkeznek. Ambícióik pedig túl merészek: egyszerre kívánják felvázolni a hős emberi és szakmai portréját, s még általános korképpel is szolgálni – főként az amerikai gazdaság és a bankrendszer is korrumpáló drogkereskedelem kölcsönös függő viszonyáról hallunk bölcs tételmondatokat –, ám egyik célt sem tudják maradéktalanul teljesíteni.

Bryan Cranston személyében viszont sikerült olyan színészt megnyerni a főszerepre, aki impozáns jelenlétével sokat javít a mérlegen; voltaképpen ő a *Beépülve* tartópillére, sőt mint ha az egész koncepciót az ő jutalomjátékára szabták volna. Cranston teszi életképpé a film kevert hangnemét is: nemcsak drámai fronton remekel, de a hol játékosan provokatív, hol éjfekete humorból fakadó ziccereket sem hagyja ki. A *Totál szívás* kultszéria egykori Heisenbergje ismét bebizonyítja, hogy ezerarcú tehetség – hiszen még e könnyűsúlyú bűnfilmet is megmenti a feledéstől.

Extrák: Nincsenek.

KOVÁCS PATRIK

Batman: A köpenyes lovagok visszatérnek

Batman: Return of the Caped Crusaders – amerikai, 2016. Rendezte: Rick Morales. Forgalmazó: Warner Home. 78 perc.

Superman első feltűnésétől skezdvé tizenöt évbe telt, mire az amerikai értelmiségi elit elkezdte komolyan venni a szuperhősképregényeket, beavatkozásuk pedig komoly mértékben torzította a műfaj képét. A kor neves pszichiátere, Fredric Wertham egyetemi tanár 1954-ben adta ki *Az ártatlanok elcsábítása* című tanulmányát, amelyben a szuperhősök fiatalokra gyakorolt káros hatását szándékozott bizonyítani, többek között Batman és Robin homoerotikusnak vélt kapcsolatán keresztül. A következmények ismertek: a kiadók öncenzúrába kezdtek, a szuperhősképregények a következő tíz évben valóban bornírt vidámparkká butultak.

Ennek a korszaknak a „csúcsműve” volt a Fox *Batman*-tévésorozata, amelynek hírhedt idiotizmusa ma internetes mémek formájában él tovább, vagy éppen a legfrissebb *Batman*-animációban, amely persze az eredeti sorozat paródiája. A tanítóbáncis modorral párosuló gyermek humor végre a helyére kerül – ahogy a film elején Batman kijelenti,

„még a szuperhősöknek is kell némi agyatlan kikapcsolódás.” Csőstül jöhetnek tehát az alliteráló szóviccek, Robin percnként rácsodálkozik Batman nyomozói képességeire vagy a tudomány csodáira („szentséges magfizika!”), és a Dinamikus Duót meleg párként értelmező akadémiuk is kapnak egy fricskát fél évszázad távolából.

Am a paródiával együtt jár a tévésorozathoz illő, epizodikus és hamar unalmassá váló gegnarratíva, amelyet az újabb DC-animációk többségére jellemző fantáziátlan, szegényes és darabos képi világ csak még jobban elszűrkít. Pedig ha valamikor, most igazán adták volna magukat a szürreális rajzok és absztrakt-pszichedelikus szekvenciák, az alkotók középutassága – gyávasága? – így kifejezetten kiábrándító. A *Batman*-történelem színfoltjai iránt érdeklődő nézőknek érdemes próbát tenniük a régi-új köpenyes igazságosztókkal, de készüljenek fel rá, hogy a film legkülönösebb vonása a hangsávon található. Ugyanis a hatvanas évekbeli sorozat főszereplői, Adam West és Burt Ward szinkronizálják a főhősöket –bizarrrélmény, hogy a Sötét Lovag ezúttal egy rozoga öregember hangján szólal meg.

Extrák: Két korábban megjelent *Batman*-animáció reklámja.

KRÁNICZ BENCE

Eljött Blacksad

2016 gazdag volt képregényes meglepetésekben, az év végére is jutott belőlük. Egy olyan európai sorozat kezdődött decemberben, amelyet bőven megelőzött a kultikus híre, és még azok is felkapták a fejüket, akiket általában nem különösebben érdekelt az, ami nem az amerikai fősodorba tartozik. Merthogy a *Blacksad* igazi különlegesség. Szerzői, az író Juan Díaz Canales és a rajzoló Juanjo Guarnido spanyolok, de mindketten korán felismerték, hogy az igazán nagy lehetőségek nemzetközi téren, elsősorban a francia piacon mutatkozhatnak. Egy animációs projekt kapcsán találkoztak először, és amikor Canales felvázolta az ötletét, Guarnido lelkesen jelentkezett, hogy ebben mindenképpen részt akar venni. Egyéb elfoglaltságaik miatt nem haladt valami gyorsan a munka, de amikor elkészült egy bemutatható anyag, a kiadók szinte összeveszték rajta. Az első – most magyarul is megjelenő – epizód 2000 novemberében került a könyvesboltokba. A kritikusok áradoztak róla, a média lecsapott rá, az olvasók rohantak érte és imádták, azonnali utánnyomásra volt szükség.

Emberként viselkedő állatokból sosem volt hiány a képregény világában, ám ezek

túlnyomó részben humoros vagy szatirikus figurák voltak. A *Blacksad* egyedisége abból áll, hogy „realista” módon ábrázolja a karaktereket, méghozzá az 1950-es évek Amerikájára emlékeztető környezetben, noir hangulatban. A rajzok kidolgozása remek, kiválóak a vágások, a keretezések, a plánok, látszik, hogy Guarnido sok storyboardot készíthetett. Az állatfejek szinte természetesnek tűnnek, és olyan lendületes az egész, hogy el sem gondolkodunk rajta, miért kell egyáltalán macskáknak, kutyáknak vagy éppen kígyóknak lenniük a szereplőknek. (Bár az is igaz, macskaságuk vagy kígyóságuk nagyrészt meg is felel a jellemüknek, különösebb meglepetés nélkül.)

Ugyanakkor azt még a rajongók is nagyrészt elismerik, hogy ezt a képregényt az alapötleten kívül a rajz, a hangulat, a dinamika viszi a hátán, a történet nem szolgál nagy újdonságokkal. Ha a fejét nem nézzük, Blacksad erősen emlékeztet Philip Marlowe-ra – ha viszont a fülét, vagy pláne annak árnyékát, Batman jut az eszünkbe. Ezeket a hatásokat Canales nem is tagadja, nem a világot megváltani jött ő, hanem egy szórakoztató remekművet szeretett volna csinálni. Kiválóan megválasztott tettestársának köszönhetően sikerült is.

Blacksad 1: Árnyak között. Színes, keménytáblás, 48 oldal. Kiadó: Pesti Könyv.

GULÁG-KÉPREGÉNY

A decemberi számban már említettük, hogy örömteli a felkérésre készült képregények számának növekedése, és ezek közül most egy újabbat tudunk bemutatni. A Gulág emléknapi alkalmából igen nagy példányszámban került iskolákba Dávid Ádám író, és rovatunk korábbi illusztrátora, Németh Gyula rajzoló munkája, amely Olofsson Placid atya és Menczer Gusztáv példamutató helytállását meséli el. Kiváló ismeretterjesztő anyag, és jól bizonyítja, hogy a gyakran kontraproduktív szájbarágás helyett a drámai – jelen esetben képregényes – forma sokkal hatásosabb és emlékezetesebb tud lenni.

Rabtársak a gulágon. Színes, irkatúzott, 32 oldal. Kiadó: Gulág Emléki-zottság.

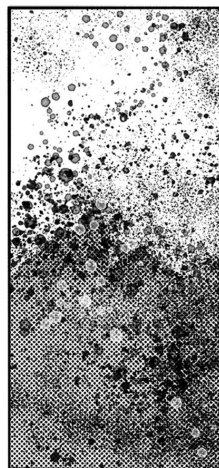
ÉLETBEN MARADNÁNAK

Egyelőre csak az interneten érhető el egy érdekes kezdeményezés, amely öt, tüdőgyulladásban meghalt nagy magyar költő egy-egy versét dolgozza fel képregényes formában. A feladat szép volt, de nehéz, hiszen a versek teljes szövegét meg kellett tartani, s így óhatatlanul kínálkozott az a megoldás, hogy a rajzolók lényegében csak illusztrációkat készítsenek. Néhányan azonban ezt egyedi értelmezéssel egészítették ki. Csordás Dániel *A walesi bárdok* allegorikus jellegéből kiindulva újabb csavarral mai környezetbe

lyezte Edward királyt, aki fakuló helyett limuzinnal érkezik a lakomára, ahol Iron Maiden és Smiths pólóban vagy éppen sárkányos tetoválással, elektromos gitárkíséret mellett adják elő sérelmeiket a dalnokok. Ugyancsak szellemes Lakatos István kétoldalasa, akinek a megképregényesítésért egyáltalán nem kiáltó Huszt jutott, és humoros rajzokkal ellensúlyozza az epigramma pátoszatát. Cserkúti Dávid és Gáspár Tamás pedig szó szerint megtestesítik Ady disznófejű nagyurát, akivel hősök durva akciófilmbe illő harcot vív. Mindhárom a www.életbenmaradnanak.hu honlapon olvasható el, ahogy a Terék Anna-Tondora Judit páros és a Pixoloid Studios Berzsenyi, illetve Csokonai feldolgozása is.

BAYER ANTAL

DOUDACHE.HU